

פרוטוקול מס' 345

מישיבת ועדת העבודה ביום ב' ז' בתמוז תשל"ו - 5 ביולי 1976, בשעה 12.30

נ כ ח ז:

חברי הוועדה:
ש. ארבל-אלמוזלינו - יו"ר
ל. דיציאן
י. דרניצקי (יודין)

פוזמנים:
ד. רוטר - המוסד לביטוח לאומי
ד. רטוביץ - המוסד לביטוח לאומי
מר לוי - המוסד לביטוח לאומי
מר בנחורין - המוסד לביטוח לאומי

רשמה:
מ. הלנברג

סדר היום:
חוק שירות מילואים (תגמולים) תשי"ט-1959
(נוסח משולב) תקנות בדבר הענקות למשתתפים
בחינוך קדם צבאי.

- 1964 -

(נתקבל ביום 5.7.76)

אני פותחת את הישיבה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

חוק שירות מילואים (תגמולים) תשי"ט-1959 (נוסח משולב)
תקנות בדבר הענקות למשתתפים בחינוך קדם צבאי

בישיבה הקודמת ביקשנו לדעת מה קובע התקש"ר בנושא זה של נערים צובדים המשתתפים בקורסים בחינוך קדם-צבאי.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

מר לוי:
בסעיף 34.531 של התקש"ר נאמר: עובד הנקרא לאימוני גדנ"ע מקבל תשלום מלא בעד שני ימי אימונים בחודש. בסעיף 34.532 נאמר: ימי האימונים בגדנ"ע, שבעד זכאי עובד לתשלום, בהתאם ל-34.531, נתונים לצבירה, עד למקסימום של שישה ימים. ובסעיף 34.533 יש הודאה טכנית.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
אני מבינה שגער היוצא לאימוני גדנ"ע צריך להמציא לממונה אישור על תקופת השתתפותו באימונים ועל סמך אישור זה תשולם משכורתו עד למקסימום של שישה ימים.

ד. רטוביץ: הוא צריך להיות עובד קבוע.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
הוויכוח שלנו נסב על שיעור ההענקה. אנשי הביטוח הלאומי מציעים שהשיעור המקסימלי יהיה 50% מן השכר הממוצע במשק, והמינימום - 25%. אנחנו טברנו שאין צורך לקבוע מקסימום אלא לדבר על מלוא השכר של הנער העובד היוצא לשירות בגדנ"ע. נשמע הטיעון כי המספר הקטן של נערים עובדים המשתתפים בשירות במסגרת הגדנ"ע הוא תוצאה מאי-רצונם של הנערים להפסיד משכרם. אנחנו יודעים שהנערים הנמצאים במסגרת של חניכות באים בדרך-כלל ממספחות מרובות ילדים שהבגשתן נמוכה והפרוטה לא מצוייה בליטון.

אמרנו שלפני שאנחנו קובעים עמדה מופתית רצוי שגדע מה הן טבלאות השכר לנערים עובדים במקצועות שונים, ואם יש מקרים שהשכר שלהם עולה על מחצית השכר הממוצע במשק, והיינו על 1250 לירות לחודש. לענין זה הזמנו לישיבתנו היום את איש הנוער העובד, מר מדוכי ציסן. אני מנצלת את ההזדמנות הזאת כדי לברך את מר ציסן להבטתו לתפקיד של מרכז הנוער העובד בירושלים.

מ. ציסן: היתה לי פגישה מוקדמת עם אנשי המוסד לביטוח לאומי.

אם כן, יש בקרב הנערים העובדים פאלק המשתכרים יותר מ-1250 לירות לחודש, אם מביאים בחשבון את התוספות המתלוות לשכרם, כגון: פרמיות ותוספות שונות המקובלות לגבי מנוגדים שהשגנו אותן גם לצעירים.

אם אנחנו מדברים על הנערים היוצאים לקורסי מל"ים, הרי בדרך כלל זו האליטה שלנו, שאותם אנחנו מוצאים בבנק, לאומי או בענת הדפוס שם השכר וההטבות הנלוות גבוהות ומעלות את השכר מעל ל-1250 לירות. לדוגמה, נער העובד בבנק לאומי יכול להגיע לסכום, אני מדבר על המכסימום, של 2200 לירות לחודש, כולל משכורת 13. זו אמנם שכבה מצומצמת אשר איננה מאפיינת את הכלל, אבל אם מדובר על שירות ממושך יחסית במסגרת הגדנ"ע, הרי היא תהיה של נערים משכבה זו.

מה השכר המשתלם במתכת?

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

מקסימום - 50 לירות ליום. זה מה שכתוב על הנייר. אנחנו לא יודעים מה קורה למעשה. נשטח, במיוחד כמנסכים.

ס. ניסן:

פירוש הדבר 1250 לירות לחודש.

ר. רוטר:

אחוז היוצאים לקורסים, מקרב הנערים האלה, קטן ביותר.

ס. ניסן:

אנחנו מדברים לא רק על יציאה לקורסים אלא גם ליציאה לאימונים לתקופה של

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

יומיים מפעם לפעם.

מה השכר המשתלם בבנין?

ס. ניסן:

נער יכול להגיע לסכום של 75.- - 80.- לירות ליום.

כמה נערים עובדים בעבודות בנין?

י. דרביצקי (יודין):

לא הרבה. בדרך-כלל אלה נערים ערביים.

ס. ניסן:

בעבודות פקידות שיא המשכורת היא

1190 - 1200 לירות.

מה השכר בשירות המדינה?

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

כ-1200 לירות, תלוי בשנות ההשכלה ובגיל.

ס. ניסן:

ניקח לדוגמה נער בגיל 17.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

נער בגיל 17, אם סיים כיתה ט', מקבל שכר של 1107 לירות. אם הוא בגיל

ס. ניסן:

17 ועוסק בעבודה פקידותית, הוא מקבל שכר של 1190 לירות, בלי להתייחס לשנות ההשכלה שלו. נער בגיל 17 1/2 מקבל שכר של 1124 לירות. מי שסיים שנה אחת של לימודים בבית-ספר תיכון - 1174 לירות. התעריף של מוסדות המדינה מקובל גם במוסדות ציבוריים. בבנק לאומי נער מגיע לשכר של 2000 - 2100 ואפילו 2200 לירות לחודש. בירושלים יש כ-170 נערים העובדים בבנקים.

האם אלה הם התעריפים החדשים?

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

כן. זה התעריף האחרון, מעודכן לאתמול.

ס. ניסן:

אם אלה הן המשכורות, מדוע לא נדבר על מלוא השכר של הנער?

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

ר. רוטר:

ברוב המקרים הנערים מקבלים את מלוא שכרם. 80% - 90% מן המקרים הם מתחת לתקרה שהוצעה על-ידי המוסד לביטוח לאומי וגמצא שהנער מקבל את מלוא שכרו. יש מקרים חריגים, כמו של אלה העובדים בבנקים, שם הם מקבלים קצת פחות ממלוא שכרם. התקרה המוצעת על-ידי המוסד לביטוח לאומי היא פחות או יותר זו הניתנת לסטודנטים שיכולים היו לעבוד אלמלא נקראו לשירות מילואים.

ד. רוטר:
במסגרת כל החקיקה הסוציאלית, לרבות קרן ההשוואה למשרתים נמילואים, קבענו לעצמנו שלא נרד מתחת למינימום מסויים ולא נעלה מעל למקסימום מסויים. אם שכרו של הנער עולה על 1250 לירות, הוא יקבל רק לפי 1250 לירות לחודש

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
קביעת השיעור של 50% מהשכר הממוצע במשק היא שרירותית. קשה לי לחשוב שנער מקבל שכר של 1250 לירות לחודש.

מ. ניסן:
אני ציינתי את השיעורים המקסימליים. נער בגיל 16 1/2 מקבל שכר נמוך יותר.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
אתה רוצה לומר לי שנער בגיל 17, לאחר שלוש שנות חניכות מקבל שכר של 1100 לירות לחודש?

מ. ניסן:
כן. במתכת יש ייצור ויש חניכות. אני מדבר על הרוב בארץ, שהם כיום בייצור. אני לא מתייחס לחניכות.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
יש למעלה מ-8000 חניכים.

מ. ניסן:
הם מועסקים על בסיס של שכר בייצור ולכן המשכורת שלהם גבוהה יותר יחסית לחניכות.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
כמה הם משתכרים?

מ. ניסן:
יש בענין זה טבלה מעודכנת. חניך לאחר 30 חודשי עבודה במתכת משתכר 49.69 לירות

מי שאיננו חניך מקבל אחרי 24 חודשים, בשיא, 50.29 לירות. אם מדובר על חניכים בדפוס - אחרי 36 חודשים הם מקבלים 1278 לירות, על בסיס של 51 לירות ליום. ענף הייצור במתכת, שלא על בסיס חניכות, מבוסס על כך שאחרי 18 חודשים השכר הוא 49.51 לירות.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
המציאות היא אחרת.

מ. ניסן:
אני נותן את סכומי המקסימום אחרי סיום החניכות, שאז מדובר על נער בגיל 17 1/2.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
האם אתם בעד קביעה של 50% מן השכר הממוצע במשק או בעד תשלום מלוא השכר?

מ. ניסן:
על בסיס החישוב של אנשי המוסד לביטוח לאומי - אין בינינו חילוקי דעות.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
מה אתם מבקשים שיהיה כתוב, 50% מן השכר הממוצע או מלוא השכר.

מ. ניסן:
היינו מעדיפים שידובר על השכר.

ד. רוטר:
אנחנו מדברים על שכרו של הנער אבל לא יותר מ-50% של השכר הממוצע במשק.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
מכיוון שהחבילים בין 50% של השכר הממוצע במשק ובין שכרם של הנערים אינם גדולים, אני מתחזקת בדעתי שידובר בתקנות על שכר.

סר בנחוריון:

אנחנו דוצים למנוע פבריקציה של בן,
לדוגמה, העובר מצל אביו, אשר יכול

להקציא אישור על שכר גבוה.

ס. ניסון:

אני מבין שיש כאן גורם פסיכולוגי
לעורך נעדים לצאת לשירות במסגרת
אתה מקבל את מלוא שכרך כשאתה יוצא

הגדנ"ע, אם נוכל לוטר לאותו נער:
לאימוני גדנ"ע, כאילו היית עובד.

ד. רוטר:

אנחנו אומרים אותו דבר. הנער מקבל
את שכרו, אבל אנחנו מוציאים את

יוצאי הדופן.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

מקרה יוצא דופן צריך לחקור לפני
שמשלמים.

ד. רוטר:

ברוב המקרים אנחנו משלמים את מלוא
השכר. יחד עם זאת, אנחנו מוכרחים

לחסום את הדרך בפני פבריקציות.

ס. ניסון:

בדרך-כלל לא מדובר במסות כבודות של
מאות חניכים. אם הגענו ל-150 - זה

הישג.

סר לוין:

האם הכוונה היא דק לאימונים במסגרת
של קורס ס"כים?

ס. ניסון:

אם שכר המבוסס על 25 ימים יתחלק
ל-30 ימים, נמצא שהסכום יהיה יותר
נכון. אם זו הכוונה - אני חוזר בי מהסכמתי. כשנתתי את הסכמתי התייחסתי
לקורס הנמשך 30 ימים. אם יש פירושים של יומיים פה ויומיים שם - אני
מבקש שידובר על "שכר", מפני שאחרת ההבדל משמעותי.

ד. רוטביץ:

אנחנו מדברים על 30 ימי עבודה בפועל,
שעבורם קיבל הנער שכר לפני תקופת

השירות.

סר לוין:

מתוך 90 ימים מוציאים את 30 ימי
העבודה הטובים ביותר ואת הסכום המתקבל

מחלקים ל-30.

ד. רוטביץ:

מדובר על 30 ימי עבודה שבעדם הנער
קיבל שכר ולא 30 יום בחודש האחרון.
אנחנו אומרים שאפילו הנער עבד שבוע לפני יציאתו לשירות אבל הוא עבד
30 ימים מתוך 90 ימים - תהיה לו הזכות להעניקה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

דעתי ודעתם של חברי הוועדה שידובר
על שכרו המלא של הנער.

ד. רוטר:

אם כי אין הוא משלם דמי ביטוח ואם
כי מי שמשלם דמי ביטוח, סטודנט

ועובד, מוגבלים במקסימום?

ס. ניסון:

מה הדין במקרה שמשכורתו של הנער
הועלתה לפני שיצא לשירות במסגרת

הגדנ"ע?

ההעלאה תחשב במסגרת הממוצע.

ד. רטוביץ:

צריך לקבוע גם מינימום וגם מקסימום.

מר לוין:

המינימום כמעט ואיננו קיים.

מ. ניסן:

המינימום צריך להיות לגבי נערים שאינם עובדים. אגב, נער המחפש עבודה וטרם

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

מצא אותה, האם הוא יקבל הענקה?

אם לא עבד במשך 30 ימים מתוך 90 ימים - לא.

ד. רטוביץ:

המינימום, כפי שאמרת, איננו קיים. אין כיום נער בגיל 16 המשתכר רק

מ. ניסן:

- 20 לירות ליום.

אם אתם מציעים למחוק את המינימום - בבטל את המינימום.

ד. רוטר:

אם אין כוונה לשלם הענקה לנער מחוסר עבודה, לשם מה יש צורך בקביעת מינימום?

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

יש תחומים מסויים שבהם שכרם של הנערים פחות, אם, לדוגמה, הם עובדים

מר לוין:

רק עבודה חלקית.

בכת-ספר תעשייתיים יש תשלום שהוא נמוך יותר מסכום של - 20 לירות

מ. ניסן:

ליום.

השאלה אם נער במסגרת בית-ספר תעשייתי נחשב לנער עובד.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

כדי שנער ייחשב כנער עובד הוא צריך לעבוד אצל מעביד.

מר לוין:

בית-הספר התעשייתי הוא במסגרת המפעל, השאלה אם קיימים במקרה זה יחסי עובד

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

ומעביד.

יש מקרים שהנערים עובדים חצי יום ולומדים חצי יום.

מ. ניסן:

האם הם מקבלים שכר תמורת עבודתם?

מר לוין:

הם משלמים שכר לימוד ומקבלים תמורה קטנה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

הם מקבלים שכר נמוך, כי את ההפרש רואים כשכר לימוד.

מ. ניסן:

האם החוקים הסוציאליים חלים עליהם?

מר לוין:

כן.

מ. ניסן:

אם חלילה ייפגע הנער בעבודה,
האם יש ביטוח של המעביד?

ד. רוטר:

כן.

מ. ביטון:

מכיוון שאין עדיין שכר מינימום
במדינה, אני סבור שיש לקבוע מינימום.

מר לוי:

לפי סעיף 220, היו מקרים שאנשים
קבלו לפי המינימום הקבוע, כי אחרת

מר בנחורין:

היו מקבלים פחות.

אנחנו רצינו לייצב את הדברים בשני
הכיוונים, מינימום ומקסימום.

ד. רוטר:

אינני רואה שום תועלת בקביעת
מינימום. אם יש תעריפים של הנוער

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

העובד - אין שכר עבודה שהוא פחות מ-20 לירות ליום.

על הנייד - יש.

מ. ביטון:

מבחינת התעריפים שלהם, האם יש
שכר שהוא פחות מ-20 לירות ליום?

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

על הנייד - כן. בענף העץ השכר הוא
פחות מ-20 לירות. מדובר שם על
משלמים שכר גבוה יותר.

מ. ביטון:

19 לירות בכניסה, אבל בדרך-כלל

אנחנו רוצים לעודד את הגעדים העובדים

לצאת לשירותי גרנ"ע. יש לנו נסיון טוב מאיזור הצפון, שם השתלבו
הנערים במסגרת המסמר האזרחי. לדעתי, צריך להוציא את הנערים העובדים
מהקטיגוריה של מילואים.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אני חרזת ומדגישה שאנחנו סברנו
שאינן מקום לקביעת מקסימום אלא צריך
לשלם לנער את מלוא שכרו. אני מבינה שהפושטים אינם גדולים ולכן בוודאי
שאינן מקום לקביעת מקסימום. לדעתי גם לא צריך לקבוע מינימום. הכל יהיה
לפי השכר. לא שיצית את דעת מהישיבה הקודמת ואני סבורה שצריך למחוק
גם את המינימום וגם את המקסימום. אם זו תהיה נקודת המוצא שלנו - יהיה
צורך בשינוי של כמה סעיפים.

ד. רוטר:

זה ענינו של שר העבודה. שמענו את
עמדת הוועדה ונביא אותה לפני השר.

מר לוי:

בסעיף 3 (א) מדובר על מדר. צריך
להגדיר מה הוא מדר.

ד. רטוביץ:

מדר כמשמעותו בחוק הביטוח.

בסדר.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

ל. דיציאן:

מה מקבל מי שמסרת במילואים?

מר בנחורין:

מלוא שכרו עד סכום של 5000 לירות
לירות מקסימום לחודש.

בחוק שירות מילואים נקבע מינימום של 55% מהשכר הממוצע במסק.

מר לוין:

ניקח לדוגמה נער שמבקר בלשכת העבודה אבל איננו מצליח לקבל עבודה ולעבוד במשך שלושים ימים מתוך תשעים ימים, האם יהיה זכאי לקבל הענקה?

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

חייל משוחרר המתחיל לעבוד והכנסתו נמוכה, החוק מבטיח לו מה שנקרא תגמול מינימום של 55% מהשכר הממוצע. אינני סבור שיש הצדקה שבחור בגיל 15 - 16 יקבל יותר. אי-אפשר להעמיד זה מול זה מי שמשרת במילואים וסי שיוצא לשירות במסגרת גדנ"ע. לכן אני מציע שבדבר לפחות על השוואה, ונעלה את המסטימום ל-55%.

מר לוין:

האם הנערים משלמים לקרן השוואה?

ל. דיציאן:

לא. מדובר על קרן מיוחדת.

מר לוין:

הם גם אינם משלמים דמי אבטלה, ובכל-זאת נהנים מהקרן.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אני מציעה שאנשי הביטוח הלאומי יחזרו

וישקלו את ההצעה של הוועדה.

מה בדבר השיעור של 75%?

מר בבחורין:

זה ענין של פרוטות.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אני מציע שיעור מקסימלי של 75%.

ל. דיציאן:

נחשוב על ההצעות השונות.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

הישיבה ננעלה בשעה 13.45.